

บทที่ 1

บทนำ

1. ข้อมูลพื้นฐานสถานที่ฝึกปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

1.1 ชื่อและสถานที่ตั้งของสถานประกอบการ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืชขอนแก่น ตั้งอยู่ที่ตึกวิจัย 3 ภายในบริเวณสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดขอนแก่น เลขที่ 343 หมู่ 15 ตำบลท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40260 โทรศัพท์ 0-4326-1504, 0-4326-2380 โทรสาร 0-4326-1504 E-mail : kaen2@doa.in.th, kkhs3@hotmail.com พื้นที่หน่วยงานศูนย์ มีพื้นที่หน่วยงาน 2 แห่ง รวมประมาณ 175 ไร่ โดยแบ่งพื้นที่ภายในสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดขอนแก่น ประมาณ 120 ไร่ พื้นที่ศูนย์นอกประมาณ 55 ไร่

ภาพที่ 1.1 สัญลักษณ์ของศูนย์วิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืชขอนแก่น

ภาพที่ 1.2 แผนที่ตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืชขอนแก่น

1.2 ประวัติความเป็นมาของสำนักงาน

ศูนย์วิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืชขอนแก่นมีชื่อเดิมภายหลังการก่อตั้งใน พ.ศ. 2506 ว่า “ศูนย์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” จากนั้นได้มีการปรับเปลี่ยนชื่อ ดังนี้

พ.ศ. 2506-2507 ศูนย์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พ.ศ. 2507-2510 ศูนย์วิจัยเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พ.ศ. 2510-2515 ศูนย์เกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พ.ศ. 2515-2518 สำนักงานวิจัยเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พ.ศ. 2518-2538 สำนักงานเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พ.ศ. 2538-2542 หน่วยวิจัยและพัฒนาพืชสวนขอนแก่น ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษ สถาบันวิจัยพืชสวน

พ.ศ. 2542-2548 สถานีทดลองพืชสวนขอนแก่น ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษ สถาบันวิจัยพืชสวน

พ.ศ. 2548-2550 ส่วนแยกพืชสวน สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 ขอนแก่น

พ.ศ. 2550-2552 ศูนย์บริการวิชาการด้านพืชและปัจจัยการผลิตขอนแก่น สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 ขอนแก่น

พ.ศ. 2552-2557 ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรขอนแก่น สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 ขอนแก่น

พ.ศ. 2557-2558 ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรขอนแก่น สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 ขอนแก่น

ศูนย์วิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืช (ส่วนแยก) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 ขอนแก่น (แบ่งส่วนราชการภายใน)

พ.ศ. 2558-2559 ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรขอนแก่น สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 ขอนแก่น

ศูนย์วิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืชขอนแก่น กองวิจัยพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืช (แบ่งส่วนราชการภายใน)

พ.ศ. 2559-2561 ศูนย์วิจัยพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืชขอนแก่น กองวิจัยพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืช (แบ่งส่วนราชการภายใน) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรขอนแก่น สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 ขอนแก่น

พ.ศ. 2561-ปัจจุบัน ศูนย์วิจัยพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืชขอนแก่น กองวิจัยพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืช (แบ่งส่วนราชการภายใน) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรขอนแก่น สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 ขอนแก่น

1.2.1 วิสัยทัศน์ของสำนักงาน

ต่อยอดและพัฒนางานวิจัย นวัตกรรม การผลิตและบริการด้านเมล็ดพันธุ์ทั้งระบบ เพื่อยกระดับคุณภาพเมล็ดพันธุ์และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและผู้ประกอบการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.2.2 บทบาทหน้าที่ของสำนักงาน

ภารกิจและหน้าที่ของหน่วยงานมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ศึกษา วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีด้านเมล็ดพันธุ์
2. บริหารการผลิตเมล็ดพันธุ์ชั้นพันธุ์ขยายและพันธุ์จำหน่ายเฉพาะเมล็ดพันธุ์ควบคุมเฉพาะตามกฎหมายว่าด้วยพันธุ์พืช โดยประสานและผลิตเมล็ดพันธุ์ในพื้นที่และกระจายเมล็ดพันธุ์ไปยังเครือข่ายผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์
3. ให้บริการตรวจสอบเพื่อรับรองระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ คุณภาพเมล็ดพันธุ์และสุขอนามัยพืชให้แก่ภาครัฐ ภาคเอกชน เกษตรกร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.2.3 ภารกิจของสำนักงาน

1. ฝ่ายบริหารทั่วไป

งานสารบรรณ

งานงบประมาณ

งานการเงิน บัญชีและพัสดุ

งานบุคคล

งานธุรการทั่วไป

2. กลุ่มวิจัย

ศึกษา วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเมล็ดพันธุ์

ให้บริการตรวจสอบเพื่อรับรองระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ คุณภาพเมล็ดพันธุ์ สุขอนามัยพืชของเมล็ดพันธุ์ และแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ ให้แก่ภาครัฐ ภาคเอกชน เกษตรกร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควบคุม กำกับ ดูแลกระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชและประเมินขีดความสามารถห้องปฏิบัติการ ทดสอบที่กรมวิชาการเกษตรยอมรับความสามารถ

3. กลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์

บริหารการผลิตเมล็ดพันธุ์ชั้นพันธุ์ขยายและพันธุ์จำหน่ายเฉพาะเมล็ดพันธุ์ควบคุมเฉพาะตามกฎหมายว่าด้วยพันธุ์พืช โดยประสานและผลิตเมล็ดพันธุ์ในพื้นที่และกระจายเมล็ดพันธุ์ไปยังเครือข่ายผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์

ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์แก่ภาครัฐ เอกชน เกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.3 ที่มาและความสำคัญ

สถานการณ์การผลิตเมล็ดพันธุ์มะเขือเทศเชอร์รี่ในประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการส่งออกเมล็ดพันธุ์รายใหญ่ในภูมิภาคเอเชีย 1 ใน 10 ของประเทศที่ส่งออกเมล็ดพันธุ์พืช ปริมาณการส่งออกในปี 2562 มีมูลค่า 7,330 ล้านบาท โดยมะเขือเทศเป็นพืชผักที่มีศักยภาพการสร้างมูลค่าในการส่งออกเมล็ดพันธุ์ 800.2 ล้านบาท เป็นลำดับสองรองจากเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด แต่ราคาเมล็ดพันธุ์มะเขือเทศสูงถึง 11-25 ล้านบาทต่อตัน (สิทธิพงศ์ และคณะ, 2565) ทำให้ความต้องการในการผลิตเมล็ดพันธุ์มะเขือเทศเชอร์รี่ให้มีคุณภาพเมล็ดพันธุ์ สูงขึ้น ดังนั้นการจัดการธาตุอาหารให้มีความเหมาะสมต่อคุณภาพผลผลิตและคุณภาพเมล็ดพันธุ์ของมะเขือเทศเชอร์รี่จึงเป็นแนวทางในการเพิ่มอาหารของพืช โดยการผลิตเมล็ดพันธุ์มะเขือเทศเชอร์รี่ในฤดูร้อนและฤดูฝน มักประสบปัญหาในด้านการผลิต เนื่องจากเป็นช่วงที่มีสภาพไม่เหมาะสม เช่น อุณหภูมิสูง แสงแดดจัด ความชื้นสูงทำให้เกิดโรคแมลงศัตรูพืช และยังทำให้ดอกผสมเกสรไม่ติด ไม่สามารถผลิตเป็นเมล็ดพันธุ์ได้ จึงเป็นอุปสรรคสำคัญต่ออุตสาหกรรมการผลิตเมล็ดพันธุ์ของประเทศไทย

ในปัจจุบันการผลิตมะเขือเทศ เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการผลิตในสภาพแปลงเปิด ส่งผลให้มีข้อจำกัดในเรื่องของสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ที่ไม่เหมาะสม (จันทร์สุดา และคณะ, 2565) ดังนั้น การผลิตมะเขือเทศในสภาพโรงเรือนถือเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่ช่วยให้ผู้ผลิตสามารถควบคุมปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของมะเขือเทศ อีกทั้งยังเป็นการศึกษาการทดสอบสภาพโรงเรือนเปิดและปิด ทำให้ผลผลิตและคุณภาพของเมล็ดพันธุ์มีคุณภาพที่แตกต่างกัน ดังนั้น การศึกษาด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการธาตุอาหารที่มีผลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของมะเขือเทศเชอร์รี่ในสภาพโรงเรือน

1.4 ตำแหน่งและลักษณะงานที่ได้รับมอบหมาย

ตำแหน่ง : นักศึกษาฝึกงาน

ลักษณะงาน : เป็นผู้ช่วยนักวิชาการเกษตร ในการรับผิดชอบการเพาะต้นกล้า การปลูก และการดูแลรักษาไปจนถึงการเก็บข้อมูลการเจริญเติบโตและผลผลิตของมะเขือเทศเชอร์รี่

1.5 ชื่อและตำแหน่งงานพนักงานที่ปรึกษา

ชื่อ-สกุล : นางศศิษา พิทักษ์

ตำแหน่ง : นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

1.6 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานและสภาพการทำงาน

เริ่มต้นการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2566 สิ้นสุดการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2567

1.7 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาคุณภาพเมล็ดพันธุ์มะเขือเทศเชอร์รี่จากศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษ
2. การจัดการธาตุอาหารของมะเขือเทศเชอร์รี่ในสภาพโรงเรือน
3. การปลูกมะเขือเทศเชอร์รี่ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน

1.8 ขอบเขตการศึกษา

เพื่อทดสอบสูตรปุ๋ยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตในมะเขือเทศเชอร์รี่

1.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ทราบถึงการจัดการธาตุอาหารที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของมะเขือเทศเชอร์รี่